Työ- ja elinkeinoministeriön vastine 14.9.2026, liite 1.

HE 132/2025 vp: Työ- ja elinkeinoministeriön vastaukset työneuvoston sihteerin lausunnossa esitettyihin virhe- ja menettelyväitteisiin

Väite	Huomio / vastaus
Hallituksen esityksessä työneuvoston lausuntoja kuvataan harhaanjohtavasti asiantuntijakannanotoiksi ja asiantuntijalausunnoiksi, vaikka kyse on viranomaislausunnoista.	Esityksessä on useassa kohdassa tuotu esiin työneuvoston asema viranomaisena. Esityksessä viitataan lisäksi työneuvostolain esitöihin (HE 179/1996 vp), jonka mukaan kyse on viranomaisen asiantuntijalausunnosta. Esiin nostettu kohta liittynee myös esityksessä viitattuun emeritusprofessori Seppo Koskisen arvioon työneuvoston lausuntojen painoarvosta oikeuslähteenä. Koskinen katsoo, että oikeuslähdeopillisesti työneuvoston lausuntoja on pidetty vahvempina oikeuslähteinä kuin tavanomaisia asiantuntijalausuntoja.
Hallituksen esityksen väite siitä, että erimielisyydet voitaisiin lausunnosta huolimatta viedä tuomioistuimeen, on pitkälti virheellinen.	Esityksessä ei ole väitetty näin. Esityksessä (HE 132/2026 vp s. 24, 47) on nimenomaan todettu, että työneuvosto voi käsitellä ns. puhtaita laintulkintakysymyksiä, joita ei voi viedä tuomioistuimen ratkaistavaksi. Muun muassa tästä syystä on arvioitu, että riski tuomioistuimiin päätyvien riitojen lisääntymisestä on vähäinen.
Esityksen säästö- ja tehostamisperusteet ovat ristiriitaisia ja epäselviä.	Esityksellä pyritään organisoimaan työlainsäädäntöön liittyvät viranomaistehtävät kustannustehokkaammin kuin nykyisin. Esityksen myötä lakkautettavista viranomaisista siirtyvät resurssit voisivat mahdollisuuksien mukaan olla nykyistä laajemmassa käytössä. Säästö- ja tehostamisvaikutusta syntyy myös sitä kautta, että esityksen myötä lakkautettavista tehtäväkokonaisuuksista siirtyvien virkojen tehtäviä voitaisiin järjestellä uudelleen vähentäen samalla virat vastaanottavien virastojen vastaavan osaamisen rekrytointitarvetta.
Hallituksen esityksen säästölaskelmat ovat puutteelliset ja virheelliset. Osa kustannuksista on jätetty laskelmien	Työneuvoston sihteerin lausunnossa väitetään, että esityksessä ei ole tuotu esiin

ulkopuolelle ja esitys antaa virheellisen kuvan koko valtionhallinnolle syntyvistä säästöistä sekä henkilöstövaikutuksista. Työneuvoston henkilöstöresurssi on 2 htv.	työneuvoston hallinnollisen avustajan palkkakuluja eikä hänen viran siirtymistään. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa ensinnäkin, että hallituksen esityksessä ei ratkaista, minne yksittäiset virat siirtyvät. HE:n mukaisesti virkasiirtoihin sovelletaan valtion virkamieslain 5 § ja 5 a – c §:ää ja yksittäistä virkaa koskevat ratkaisut tehdään myöhemmin toteutettavan virastotason yt-neuvottelun jälkeen. Hallituksen esityksessä on tuotu esiin, että työneuvostolla on käytössään 0,5 htv hallinnollisen avustajan resurssi. Työneuvoston kokonaisresurssi on siten 1,5 htv, mikä vastaa myös työneuvoston sihteerin esittämää yhdistämismallia koskevassa liitteessä (s. 2) kuvattu työneuvoston nykyistä resurssia (1,5 htv). Hallinnollisen avustajan työpanos on jaettu työneuvoston ja yhteistoiminta-asiamiehen toimiston kesken. Kyse on HE:ssä todetusti työ- ja elinkeinoministeriön yhteisestä virasta, ei työneuvoston virasta. Hallituksen esityksessä on asianmukaisesti tuotu esiin virkajärjestelyihin liittyvä lainsäädäntö eli valtion virkamieslain 5 § (organisaation sisäiset virkasiirrot) ja 5 a § (toimintojen uudelleenjärjestelyt), joihin on viitattu lakiehdotuksiin sisältyvässä informatiivisessa siirtymäsäännöksessä. Hallituksen esityksessä ehdotettavien muutosten perusteella ei yksiselitteisesti voida tehdä sellaista johtopäätöstä, että hallinnollisen avustajan virka siirtyisi työtuomioistuimeen. Hallituksen esityksellä ratkaista yksittäisiä virkasiirtoja. Siten hallinnollisen avustajan palkkauskuluja ei ole ollut perusteltua ottaa mukaan työneuvostoa koskevaan kustannuslaskelmaan. Kyse on työ- ja elinkeinoministeriön yhteisestä virasta, ei työneuvoston virasta. Erillisessä prosessissa arvioidaan muun muassa virkamieslain 5 §:n soveltuminen eli mahdollisuudet sisäisiin virkajärjestelyihin. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, ovat esitetyt säästölaskelmat suuntaa antavia ja

	niihin liittyy epävarmuuksia. Tämä johtuu muun muassa siitä, että kustannusten määrä riippuu vastaisuudessa toteutettavien virkajärjestelyjen sisällöstä. TEM tarkentaa tältä osin, että jos hallinnollisen avustajan virka säilyy työ- ja elinkeinoministeriössä, PRH:lle kohdennetaan resursseina 3 htv ja työsuojeluviranomaiselle 2 htv:n resurssi, voisivat ensivaiheen säästöt (henkilöstökulut ja päällekkäiset toimintamenot) jäädä noin 75 000 euroon. Tässä vaihtoehdossa yhteistoiminta-asiamiehen määräaikainen virka lakkaisi, mutta vastapainona henkilöstörahastojen valvontaan kohdennettavia asiantuntijatason resursseja lisättäisiin. Yhteistoimintalainsäädännön ja henkilöstörahastojen valvontaan yhteensä kohdennettujen htv:n määrä säilyisi tällöin entisellään (nykyisin YTA + 4 htv asiantuntijaresurssi). Kun otetaan huomioon myös henkilöstörahastojen valvontamaksusta saatavat tulot, noussevat valtionhallinnon toimintamenojen pysyvät vuosittaiset säästöt vähintäänkin reiluun 100 000 euroon, ja todennäköisesti lähemmäs 200 000 euroa. Henkilöstörahaston valvontamaksuista saatavien tulojen odotetaan kasvavan sitä mukaa kuin rahastojen lukumäärä ja niihin kertyvät pääomat kasvavat. Toisin kuin työneuvoston sihteerin lausunnossa väitetään, työtuomioistuimen uuden asiantuntijajäsenen palkkioista on esitetty arvio hallituksen esityksessä (HE 132/2026 vp s. 41, n. 5000 euroa vuodessa). Todennäköisesti palkkioiden määrä jää tätäkin alhaisemmaksi ottaen huomioon poikkeuslupa-asioiden laskeva määrä.
Hallituksen esitys johtaa eduskuntaa harhaan taloudellisten vaikutusten osalta.	Ks. arvio edellä.
Työtuomioistuinmenettelyä koskeva 75 000 euron säästöarvio on virheellinen.	Ks. arvio edellä.
Tietojärjestelmien ja aineistojen siirtokustannuksia ei ole huomioitu.	Hallituksen esityksessä on pyritty arvioimaan ennen muuta toimintojen uudelleen järjestelystä syntyviä pysyviä säästöjä. On

	mahdollista, että toimeenpanovaiheessa syntyy myös joitain kertaluonteisia kustannuksia. Näitä ei ole ollut vielä hallituksen esitystä valmisteltaessa mahdollista yksilöidä, mutta työneuvoston osalta kustannukset liikkuvat arviolta muutamassa kymmenessä tuhannessa eurossa.
Digitointi- ja arkistointikustannuksia ei ole huomioitu eikä kertaluonteisia kustannuksia ole tuotu esille.	Ks. vastaus edellä.
Tiedonhallintalain mukaista arviointia ei tehty asianmukaisesti. Tiedonhallintalain vaatimuksia, tietosuojaa ja GDPR-velvoitteita on laiminlyöty. Valmistelun puutteet vaarantavat tietoturvan ja yksityisyyden suojan.	Kuten hallituksen esityksessä todetaan, työ- ja elinkeinoministeriössä on julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 8 §:n 2 momentin nojalla tehty hankkeesta tiedonhallintavaikutusten arviointi. Lain esitöiden (HE 284/2018 vp, s. 84) mukaan säännöksen tarkoituksena olisi varmistaa, että lainsäädännön valmisteluvaiheessa *tunnistetaan* tiedonhallintaan kohdistuvien säännösten vaikutukset viranomaisten toimintaan ja että arvioinnin perusteella *voidaan ryhtyä suunnittelemaan kohdealueen tiedonhallinnan muutoksia tarkemmin*. Lain esitöiden perusteella kyse on ennen muuta alustavasta suunnitelmasta, jonka toteuttamista voidaan toimeenpanovaiheen edetessä tarkentaa. Lisäksi 5 §:n 3 momentin osalta lain esitöissä (HE 284/2018 vp, s. 79) todetaan, että *arvion laajuus ja tarkka sisältö jäävät tiedonhallintayksikköjen harkintaan*. Toimeenpanovaiheessa otetaan huomioon lainsäädännöstä johtuvat velvoitteet ja lausunnossa esiin nousseet seikat. Aineiston tietoturva ja yksityisyyden suoja ei ole missään vaiheessa vaarantunut.
Ministeriön laatima arviointimuistio tiedonhallintavaikutuksista ei täytä lain vaatimuksia.	Ks. edellä oleva vastaus.
Esityksestä puuttuu huolellinen ja totuudenmukainen taloudellisten vaikutusten arviointi.	Taloudelliset vaikutukset on pyritty esityksessä arvioimaan sillä tasolla ja tarkkuudella kuin hallituksen esityksen valmisteluvaiheessa on mahdollista ja tarkoituksenmukaista.
Työneuvosto suljettiin valmistelun ulkopuolelle.	Työneuvostoa on kuultu kolmikantaisessa työryhmässä ja lausuntokierroksella. Lisäksi kesäkuussa 2026 työneuvostolle varattiin

	mahdollisuus kommentoida hallituksen esitystä (5.6.2026).
Uutta lausuntokierrosta ei järjestetty, vaikka esitys muuttui olennaisesti.	Esitys on ollut lausuntokierroksella 14.8.-25.9.2025. Esityksen muutoksilla viitattaneen ennen kaikkea muutoksenhakua koskeviin ehdotuksiin. Hankkeen lausuntokierroksella kysyttiin lausunnonantajien näkemyksiä vaihtoehdosta, jossa työneuvoston oikaisuvaatimusmenettelystä luovuttaisiin, ja Lupa- ja valvontaviraston poikkeuslupapäätöksistä olisi valitusoikeus työtuomioistuimelle. Vaihtoehtoa, jossa muutoksenhakutehtävät keskitettäisiin työtuomioistuimeen, on käsitelty jatkovalmistelun aikana kolmikantaisessa työryhmässä, jossa edustettuina olivat työmarkkinajärjestöt ja SY. Lisäksi hallituksen esitysluonnos lähetettiin 5.6.2026 kommentoitavaksi työneuvostolle ja muille poikkihallinnollisessa yhteistoimintamenettelyssä edustettuina olleille tahoille.
Tausta-osuudessa mainittu valtion virastorakenneselvitys ei miltään osin liity työneuvoston lakkauttamiseen.	Esityksessä ei ole väitetty näin. Selvitys on mainittu s.5 alaviitteessä esimerkkinä hallituksen toimista, joilla uudistetaan valtionhallintoa ja pyritään löytämään ratkaisuja valtionhallinon toimintamenojen säästämiseksi.
Yhteistoimintamenettelyn velvoitteita ei toteutettu asianmukaisesti.	Hallituksen esityksessä selostetaan, kuinka valtion yt-lain 6 luvun mukainen poikkihallinnollinen yhteistoimintamenettely valtion pääsopijajärjestöjen kanssa käytiin ennen hallituksen esityksen antamista. Yt-menettely toteutettiin poikkeuksellisen laajana sekä kestoltaan, kuulemisiltaan että osallistujatahoiltaan. Hallituksen esityksen antaminen on erillinen prosessi yhteistoimintamenettelyyn nähden.
Vaihtoehtoja lakkauttamiselle ei käsitelty lain edellyttämällä tavalla.	Hallituksen esityksessä on käsitelty kolmikantaisen työryhmän työssä esillä olleita vaihtoehtoja (työneuvoston ja YTA:n yhdistäminen, työneuvoston kehittäminen matalan kynnyksen oikeussuojakeinona). Yhteistoimintamenettelyn osalta ks. vastaus edellä. Yhteistoimintamenettely on lainvalmistelusta erillinen prosessi.
Ministeriö ei toimittanut kaikkia pyydettyjä tietoja eikä kuullut asiantuntijaa.	Ks. vastaus edellä.

Tiedonhallintalain vaatimuksia, tietosuojaa ja GDPR-velvoitteita on laiminlyöty.	Ks. vastaus edellä.
Hallituksen esityksen tiedonhallintaa koskeva kirjaus on totuudenvastainen.	Ks. vastaus edellä.
Tiedonhallintavaikutusten arviointi on virheellinen, puutteellinen ja tehty liian myöhään.	Ks. vastaus edellä.
Valmistelussa on vaarannettu tietoturvaa ja tietosuojaa.	Ks. vastaus edellä.
Sähköisen aineiston arkistointia koskeva ratkaisu olisi lainvastainen.	Ks. vastaus edellä.
Turvaluokitellun aineiston käsittelyä koskevia velvoitteita on laiminlyöty.	Ks. vastaus edellä.
Vaikutusarviointi on puutteellinen arviointien puuttumisen vuoksi.	Ks. vastaus edellä.
Siirtymäsäännös sisältää ristiriidan aineistojen siirtymisajankohdan osalta ja estäisi työneuvoston toiminnan.	Siirtymäsäännökseen esitetään korjausta. Työneuvostossa 31.3.2027 mennessä muodostuneet arkistot, rekisterit ja tietoaineistot sekä tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät työneuvoston toimikauden päättyessä työtuomioistuimelle siltä osin kuin ne liittyvät oikaisuvaatimuksiin ja muilta osin työ- ja elinkeinoministeriölle, ellei muuta sovita eikä sopimusten tai sitoumusten sisällöstä muuta johdu.
Sivulla 9 oleva seuraava virke sisältää virheen: ”Kyse on Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosaston määräämästä poikkeusluvasta, joka liittyy säännöllisestä työajasta ja vuorokausilevosta poikkeamiseen eräissä työtehtävissä, jaksotyöajan käyttämiseen, yötyön tekemiseen, työvuoroluettelon laatimiseen tai alle 15-vuotiaiden henkilöiden työskentelyyn.	Työ- ja elinkeinoministeriö ei tunnista kyseisessä kohdassa olevan virhettä. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että virheelliseksi väitetyn tekstin jälkeen hallituksen esityksessä s. 9 toistetaan työaikalain 39 §:n 1 momentin ja nuorista työntekijöistä annetun lain 15 §:n 1 momentin sisältö sellaisenaan.
Sivulla 9 todetaan: ”Näissä asioissa työneuvosto antaa Lupa- ja valvontaviraston päätöksestä tehtyyn oikaisuvaatimukseen sitovan päätöksen, johon voi hakea muutosta työtuomioistuimelta.” Tässä yhteydessä olisi tuotava esille, että työneuvosto voi antaa päätöksen vain sille määräajassa tehdyn oikaisuvaatimuksen perusteella.	Tämä pitää paikkansa, ja kerrotaan nimenomaisesti esityksen s. 10, jossa toistetaan työneuvostolain 11 §:n sisältö.

Hallintolain mukaista kuulemisvelvollisuutta ei noudatettu.	Säädösvalmisteluprosessissa ei ole kyse hallintoasiasta, johon sovellettaisiin hallintolain mukaista kuulemisvelvollisuutta. Lainvalmistelussa kuulemismenettelystä on omat ohjeistuksensa, joita esityksessä on noudatettu. Työ- ja elinkeinoministeriö kuitenkin tuo esiin, että työneuvostolle on 5.6.2026 lähetetty kommentoitavaksi HE-luonnos.
Esityksessä annetaan virheellinen kuva oikaisuvaatimusasioiden luonteesta. Esityksessä annetaan virheellisesti ymmärtää, että oikaisuvaatimusasiat olisivat luonteeltaan lähinnä hallintolain 50 §:ssä tarkoitetun itseoikaisun kohteen kaltaisia yksinkertaisia kysymyksiä ja että niissä korjattaisiin vain selviä virheitä.	Hallituksen esityksessä ei ole väitetty, että työneuvoston nykyinen oikaisumenettely olisi vain teknisluonteista virheiden korjaamista. Hallituksen esityksen luku 2.5.1.2 liittyy arviointiin siitä, että jos työneuvosto päätetään lakkauttaa, voitaisiin oikaisumenettely siirtää vain työsuojelun poikkeuslupa-asiassa päätöksen tekevälle Lupa- ja valvontavirastolle. Tässä yhteydessä on oleellista käydä läpi, mistä hallintolain 7 a luvun mukaisessa oikaisumenettelyssä on kyse ja millaisiin asioihin sen on tarkoitettu soveltuvan (HE 230/2014 vp). Viittaukset hallintolain mukaiseen itseoikaisuun liittyvät työsuojeluviranomaisen lausuntoon.
12.1 kohdassa esitetty selostus ei perustu työneuvoston tosiasialliseen asemaan. Viittaus perustuslakivaliokunnan näkemykseen siitä, että oikaisuvaatimusmenettelyä ei ole syytä säilyttää tai ottaa käyttöön silloin, jos oikaisuvaatimusvaihe tarpeettomasti pidentää asian käsittelyn kokonaiskestoa (PeVL 55/2014 vp), ei liity millään tavoin esityksen kohteena olevaan työneuvoston lakkauttamiseen. Työneuvostolain mukainen oikaisuvaatimusmenettely ei pidennä asian käsittelyn kokonaiskestoa eikä pitkitä mahdollisuutta aidon oikeussuojan saamiseen.	Arvio liittyy siihen, voidaanko oikaisumenettelyä siirtää työsuojeluviranomaiselle.
Esitys on valmisteltu puutteellisesti.	Esitys on valmisteltu lainvalmisteluohjeiden mukaisesti.
Hallituksen esityksen valmistelu on tapahtunut lainvastaisesti.	Esitys on valmisteltu lainvalmisteluohjeiden mukaisesti.

Esitys tulisi palauttaa valmisteluun virheiden korjaamiseksi.	Esitys on valmisteltu lainvalmisteluohjeiden mukaisesti.
Kohdassa 6.3.1 oleva selvitys TEM:n toimivallasta ei kuulu esitykseen.	Esityksen lausuntokierroksella työneuvoston lausunnossa kysyttiin, millä perusteella työ- ja elinkeinoministeriö on voinut olla toimivaltainen käynnistämään työneuvoston lakkauttamista koskevan hankkeen. Tästä syystä työ- ja elinkeinoministeriön toimivaltaa lainsäädännön valmistelussa sekä ministeriön toimialaan kuuluvien toimielinten asioiden valmistelussa on ollut aiheellista käsitellä hallituksen esityksen lausuntopalautetta koskevassa osiossa.